

Dosarul nr.2r-149/20

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. A. Costiuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, M. Guzun, V. Buhnaci)

DECIZIE

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Oleg Banaru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cireș împotriva lui Ion Ispas și Oleg Banaru cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea depusă de Oleg Banaru cu privire la repunerea în termenul de apel și s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 14 martie 2019, prin intermediul poștei (f.d.7), Victor Cireș a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Ispas și Oleg Banaru solicitând încasarea datoriei în sumă de 1500 de euro, compensarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 900 de lei și pentru asistență juridică în sumă de 300 de lei.

Prin hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cireș și s-a încasat de la Ion Ispas și Oleg Banaru în mod solidar în beneficiul lui Victor Cireș datoria în valoare totală de 1500 de euro; s-a încasat de la Ion Ispas și Oleg Banaru în mod solidar cheltuielile de asistență juridică în valoare de 300 de lei moldovenești, precum și cheltuielile de judecată suportate la plata taxei de stat, în valoare de 900 de lei moldovenești.

La 29 iulie 2019, Oleg Banaru a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, din motiv că nu a fost înștiințat despre acțiunea înaintată, nu a recepționat citația, iar semnătura aplicată pe aviz, nu-i aparține și de hotărârea a luat cunoștință la 23 iulie 2019, admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, precum și admiterea a apelului motivat după ce va lua cunoștință de hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Oleg Banaru cu privire la repunerea în termenul de apel, s-a

restituit cererea de apel depusă de Oleg Banaru împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central.

La 03 februarie 2020, Oleg Banaru a declarat recurs împotriva încheierii din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, de a fi considerat declarat în termen, casarea integrală a încheierii contestate și restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că la data de 23 iulie 2019 a aflat despre existența hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central. La solicitarea sa de a fi informat de ce nu a cunoscut despre existența litigiului, i s-a prezentat avizul de recepție adresat lui pe care ar fi fost aplicată semnătura sa, însă nu-i aparține și nu cunoaște cui i-ar aparține. Respectiv nu a avut posibilitatea de a-și reda poziția și de a beneficia de un proces echitabil.

Totodată, a menționat că încheierea instanței de apel contestată a recepționat-o la 20 ianuarie 2020 prin intermediul poștei. Astfel, încheierea dată este contrară circumstanțelor cauzei și probatoriului administrat. Or, la materialele cauzei nu este anexată nicio probă ce ar confirma că semnătura aplicată în avizul de recepție îi aparține. Alegațiile instanței precum că ar fi obligat să verifice existența procesului, nu pot fi reținute, deoarece nu a cunoscut despre existența litigiului dat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 03 decembrie 2019, iar Oleg Banaru a declarat recurs la 03 februarie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea părților a copiei încheierii instanței de apel prin scrisoarea de însoțire la 15 ianuarie 2020 (f.d.39). Plicul anexat în copie la recurs atestă aplicarea ștampilei de către oficiul poștal Cîrnățenii Noi la 20 ianuarie 2020 (f.d.44 verso). Din textul recursului se distinge recepționarea încheierii de către recurent la 20 ianuarie 2020. Astfel, recursul declarat este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Oleg Banaru și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, a fost contestată cu apel la 29 iulie 2019 de către Oleg Banaru (f.d.23).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind refuzul repunerii în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, de către Oleg Banaru.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reiterează că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cireș împotriva lui Ion Ispas și Oleg Banaru cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost pronunțat la 21 mai 2019 (f.d.57).

Cererea de apel împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, a fost depusă la 29 iulie 2019 de către Oleg Banaru (f.d.23). Totodată, a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, motivând că nu a cunoscut despre existența litigiului, iar semnătura aplicată în avizul de recepție nu-i aparține și de hotărârea primei instanțe a luat cunoștință la 23 iulie 2019.

Prin încheierea din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a respins cererea depusă de Oleg Banaru cu privire la repunerea în termenul de apel, s-a restituit cererea de apel depusă de Oleg Banaru împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central (f.d.35-38).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul precizează că în justificarea cererii de repunere în termen pentru declararea apelului împotriva hotărârii din 21 mai 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, apelantul/recurent Oleg Banaru a invocat că nu a fost înștiințat despre acțiunea înaintată, nu a recepționat citația, iar semnătura aplicată pe aviz, nu-i aparține și de hotărârea a luat cunoștință la 23 iulie 2019.

La acest capitol, Colegiul reține trimiterea instanței de apel la prevederile art. 276³ alin. (1) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care procedura cu privire

la cererile cu valoare redusă este scrisă. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

În contextul dat, instanța de apel a punctat că cauza a fost examinată în procedură scrisă și participarea părților la proces a fost exclusă. Or, prima instanță prin încheierea din 20 martie 2019 la acceptarea în procedură a cererii de chemare în judecată, de rând cu explicarea drepturilor pârâților, a comunicat părților că soluționarea cauzei va avea loc unipersonal, în lipsa părților (f.d.10).

Aici este de remarcat că actele de procedură au fost comunicate părților conform art. 100 alin.(1), art. 105 alin.(1) Cod de procedură civilă, cu aviz de primire (f.d.11-14).

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată ipoteza instanței de apel precum că prima instanță cu respectarea dispozițiilor legale, în situația în care corespondența a fost expediată la adresa de domiciliu a lui Oleg Banaru din r-nul Căușeni, sat. Cîrnățenii Noi și respectiv recepționată conform avizului de recepție (f.d.14).

Alegația recurentului precum că semnătura aplicată în avizul de recepție nu-i aparține este lipsită de suport probant. De altfel, în recipisa prin care recurentul Oleg Banaru se obligă s-i restituie lui Victor Cireș suma de 1500 de euro în termen de 2 ani de la 17 aprilie 2016 (f.d.5), reflectă aceeași semnătură cu numele de familie „Banaru”. Or, prezentarea probelor ce ar justifica că semnătura aplicată în avizul de recepție nu i-ar aparține, este pusă în sarcina recurentului Oleg Banaru și nu a instanței de judecată.

Colegiul reiterează că corespondența a fost expediată la adresa de domiciliu a lui Oleg Banaru din r-nul Căușeni, sat. Cîrnățenii Noi, care este indicată atât în cererea de apel (f.d.23), cât și în cererea de recurs (f.d.42-43).

În temeiul art. 105 alin. (5) Cod de procedură civilă, citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Alineatul (6) al aceluiași articol prevede că dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

În sensul normelor citate, având în vedere expedierea corespondenței la adresa de domiciliu a recurentului, iar în conformitate cu art. 118 alin.(1) Cod de procedură civilă, înscrisuri ce ar infirma că semnătura aplicată în avizul de recepție nu-i aparține recurentului Oleg Banaru, nu au fost prezentate, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel precum că apelantul/recurent nu a justificat omiterea termenului la declararea apelului.

Or, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. În speță, pornind de la faptul că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la 21 mai 2019 de către prima instanță, termenul de înregistrare a cererii de apel a început să curgă în ziua imediat următoare, adică la 22 mai 2019, fapt corect reținut și de instanța de apel.

Mai mult, prin prisma criticii inserate în recurs precum că a luat cunoștință de dispozitivul hotărârii la 23 iulie 2019, Colegiul precizează că apelantul/recurent a avut posibilitatea de a exercita calea de atac-apelul în interiorul termenului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, în situația în care materialele cauzei reflectă recepționarea corespondenței la adresa de domiciliu a recurentului. Or, aceste împrejurări prezumă că recurentul a cunoscut despre existența litigiului.

În altă ordine de idei, nu poate fi invocat nici faptul că a fost lipsit de dreptul de a-și reda poziția și de a beneficia de un proces echitabil, cum pretinde recurentul, în condițiile în care prima instanță în încheierea din 20 martie 2019 a explicat drepturile și obligațiile părților la examinarea cererilor cu valoare redusă, precum și dreptul de a depune referință, de a înainta, după caz, acțiune reconvențională. De altfel, această încheiere, la fel, a fost expediată în adresa părților (f.d.11).

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Prin prisma prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței precum că în situația de fapt constatată, circumstanțele invocate nu pot fi reținute în motivarea repunerii în termen a apelului declarat.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Colegiul reiterează că art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă stabilește expres termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel privind lipsa temeiurilor de repunere în termen pentru declararea apelului. Astfel,

este întemeiată dispoziția instanței de apel privind restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat dreptul de valorificare în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Oleg Banaru.

Se menține încheierea din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Cireș împotriva lui Ion Ispas și Oleg Banaru cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat